

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Quomodo aliter canum vitia possint emendari. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

menter in delitijs fuisse canes Meliteos, qui quidem hoc esse videntur in genere canum, quod nani & pumilio- nes inter homines. Hi in delitijs habentur, & lautius a- luntur ad voluptatem non ad usum. Qui eliguntur ad eiusmodi usum, paruuli eliguntur, qui adu- ltr non maiores sunt mure, sit quadratus corpore, non magni ca- pitis, rostro paruo, naso simo, qui ad hoc opus infringi- tur, dum est paruus, auribus longis, cruribus breuissi- mis, pedibus angustis, oblonga cauda, collo, longiuscu- lis pilis ad armos vsq; veluti iubato, cæteræ partes ten- sis similes, candidus, vel totus hirsutus, prolixis admo- dum pilis. Hos vbi caueæ occluseris, pauco cibabis bo- lo, vt nusquam saturi sint, quos cum alijs minimis co- ire curabis, vt minores nascantur. Ita enim Hippocrates de populis Septentrionalibus narrat, qui ab infantia manibus eorum capita contrectantes faciunt, vt adulti eadem forma remaneant, qua forma ex semine fit ge- nus, vt omnes eodem modo nascantur. Si vero vis

Canis mimicus nascatur.

Qui ludat libenter, & huc, illuc saltet, ac leniter latret, & absque morso mordicet, & erectos pedes anteriores instar manuum protendat, & quod proiectum fuerit, rostro reportet. Hos cum simia conuersari faciamus, & cum ea versari consuescat, multa iocosa, & risu digna fa- cere condiscet, quod si etiam cum ea coierit, natus canis ex eis omnium aptissimus ad ludos, quales agyræ, & circumforanei ad ludos, mimica, vel histrionum opera facere canes ostendunt. Optime etiam fuerint ex vulpe nati, vt habetur ex Alberto.

Quomodo aliter canum vitia possint emendari.

CAP. VIII.

POSSVMVS & alio modo canum vitia emendare, & novos habitus inducere, scilicet ex alimentis: sepius enim diximus hauriri mores cum lacte. Vt igitur fiant

Canes robusti, & veloces.

Columella docet. Quorum generosam volumus indo-

lem conseruare, nonnunquam eos patiemur aliene nutritricis vberibus educari, quoniam semper & lac, & spiritus maternus longè magis ingenij, atq; in incrementa corporis auget. Sed Oppianus canes ad venationem educandos lactari præcipit non domesticarum canum, neq; caprarum, aut ouium vberibus, segnes enim, & debiles futuros, sed ceruæ aut leænæ cicuris, vel dorcadis, aut lupæ, vt robusti, ac veloces fiant. Inquit enim:

*Quod si tibi solers catulorum educatio cura est,
Ne vnquam lactentur catuli recenti mamma
Caprarum, aut ouium, neq; domesticis canibus:
Quippe segnes, aut nullius pretij ingrauescunt.
Sed aut ceruarum mamma, mansuetæq; leænæ
Aut caprearum, aut noctiuagæ lupæ.
Nam sic & fortes, & celeres admodum reddi deris,
Similes ipsis lactiferis nutritricibus.*

Hæc eadem Ælianus, si catellos recte educare studes, caue caprarum, ouium, aut domesticorum canum mamas fugant: nam segnes, & debiles efficiuntur, sed vel ceruas, vel cicurem leenam, vel damas, vel lupam lactent, sic enim & robustos & veloces efficies. Quum enim recordabūtur se ab eiusmodi animalibus nutritos, pudebit eos non robustos, & veloces existere. Pollux ad cibum lac maternum catulis præcipuè conuenire dixit: deinde sanguinem animalium, quæ ceperint canes, vt paulatim venatorio alimento affuescant. Cnidius Ctesias in libris, quos de rebus Indicis scripsit, Cynamolgorum gentem, ait, canes permultos bubulo lacte alere, qui contra Indicos boues immitti, eos debellant, & interimunt ferocissimos. Ipsi que cynamolgi à canibus exprimūt lac mulctra, tum vero sic id ipsum, quemadmodum nos vel ouillum, vel caprinum bibunt, ex Æliano: Solinus, ob id Cynamolgos Æthiopus aiunt habere caninos rictus, & prominula ora. Habebimus & hoc modo, quomodo

Asinus generosus fiat.

Si quum à partu statim genitus est, à matre subtrahatur, & ignorantæ equæ subiiciatur: ea optimè tenebris fallitur: nam obscuro loco partu eius amoto, prædictus quasi

quasi ex ea natus alitur, cui deinde, quum decem diebus insuevit equa, semper postea destinanti prebet vbera, sic amplior, & ad omnia melior euadet.

Diuersa mulorum genera ut produci possint.

C A P. I X.

MISTIONES asinorum, equorumque & aliorum docebimus, quæ & si omnibus notæ, alia addemus fortasse lectoribus non ingrata futura. Ælianus ex Democrito, dicit mulas non esse naturæ opus, sed humanæ machinationis adulterium inuētum, & furtum, quod fecit asinus Medus, vim equæ inferens, & fortuito grauidam reddens: homines postea huius violentiæ discipulos factos, in procreandi consuetudinem adduxisse. Apud Venetos Paplagoniæ urbem mulorum genus primum excogitatum esse, & inuentum ex Homeri Scholiaste habetur. Genseos legimus in libris, quod Ana focer Esau, dum pascitur asinos patris sui in deserto, inuenit mulos. Sed

Mulus ex equa fit & asino.

Muli non suo genere ab radicibus, sed bigeneri, & insititij, ex Varrone: Vnde equam magni corporis, solidis ossibus parare oportet, qui non velocitatem, sed robur exquirat, sic mulum magnum & fortem progenerabit. At vero

binus fit ex equo & asina.

At asinam amplissimæ formæ, fortibus membris, sed laboris patientissimam eligere oportet, & ad foetum non solum corporis bona, sed ingenij cõferat: nam foetus quamuis à patre nomen traxerint, quod hinni vocentur, matri per omnia similes erunt, iubam & caudam habent similem asini, aures tamen gerunt equinas, minores quam mulus corpore, effrenes, & tarditatis indomitæ. Præstantissimæ omnium

Mula veloces ex onagro & asina generantur.

Nullum enim est in hoc pecore aut animo, aut forma præstantius, quam quæ seminabit asinus, quanquã possit huic aliquatenus comparari, quod progenerat onager,